

**Didaci Covarrvvas A Leyva Toletani Episcopi Segobiensis
... Opera Omnia**

**Covarrubias y Leyva, Diego de
Antverpiae, 1610**

2 De stipulatione Hippocentauri.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-96570](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-96570)

landis & pungendis equi præstantissimi, quique arte equitã- di reliquos centauros præcelleret. Etenim adnotavit Sophoclis interpres in Ariæ, apud Græcos dictionem istam in compositione magnum, & eximium significare. quæ ratione inæquã, hominem insanissimum, & maxime iurentem, cum, qui inexplèbiter venerem confectatur frequentissime Græci interpretatur. vnde par sit Hippocentaurus dictos fuisse præclaros, & eximios Centauros. Sophoclis interpreti præter alios consentit Suidas. idem obicit Aristophanis scholiastes in Nebalis in Raui. Aut sine dicti fuisse Hippocentauri equites præstantissimi, & in æquã, id est, ab stimulantibus equis. Quod apud Pindarum in Pythiis hymno secundo adnotatur scholiasta. Nam & ille Pindarus, centaurum natum fuisse fabulatur ex coniunctione Ixionis cum Nebula, quæ Græcè Nephele dicitur. Centaurum vero coniunctione Thesalicarum æquarum genuisse animalia, quæ paulo ante diximus à veteribus dici Hippocenturos. Interpres Apolloni Rhodii. i. scribit, Saturnum transformatum in equum ex Phylira Oceanæ filia Chronem genuisse, qui ex eo dictus fuerit Hippocentaurus.

Cæterum quod diuus Hieronymus scribit, quamuis & ipse hoc incertum esse existimet, potest commode de monum illusionibus tribui. Nam & sancti viri cum tertris spiritibus congressus frequenter habuerunt, ab illisque diuersis imaginibus, ac multiplici specie prope sunt delusi. Quod passim veteres auctores tradidere. & ex iunioribus Alex. ab Alexandro li. 4. dierum geni. cap. 10. Sed & diuus Gregorius harum delusionum quandoque in suis dialogis meminit li. 4. cap. 37. li. 3. cap. 7. & cap. 16.

CAPVT III.

SVMMARIVM.

Præfectus Calceatus apud Inuisitulum, quis sit intelligendus, & de vitiis calciamen- tis.

Paulus si singulari. de offic. pres. vigil. cap. 3. sciendum est, inquit, præfectum vigillum per totam noctem vigilare debere, & coercere calciatum cum hamis, & dolabris, vt curam adhibeant, omnes iniquitatis admonere, ne negligentia aliqua incendii casus oriatur. Hæc Paulus. Quid sint hamæ, ex Plinio & Iuuenali docuit Andr. alciat. in lib. 4. & in l. ferri. ff. de vitiis signific. Calciatum præfectum multi adnotant dici à Iulio consulto ex eo quod inter vestimenta militaria connumerentur & calciamenta apud Lampridium in Alexan. & milites calciati apud eundem dicantur. Nos idem obseruamus & ex Flauio Vopisco in Aureliani militari epistola ad vicarium suum, quam operæ pretium me facturum existimo si adscripsero.

Si vis tribunus esse imo si vis viuere, manus militum contine. Nemo pullum alienum rapiat. Ouem nemo contingat. Vuam nullus auferat. Segetem nemo deterat. Oleum, sal, lignum nemo exigat, annona sua contentus sit. De præda hostis, non de lacrimis provincialium habeant. arma tera sint ferramenta famiata. Calciamenta fortia, vestis noua vellem veterem excludat. Stipendium in balneo, non in popina habeat. Torquem brachiale, & annulum apponat. equum saginatum suum defricet, captum animal non vendat, mulum centuriatum comiter curet. Alter alteri quasi seruus obsequatur. à medicis gratis curentur. Aruspicius nihil dent, in hospitiiis caste te agant, qui litem fecerit, vapulet. Hæc Aurelianus. apud quem fortia Calciamenta, quæ fuerint, & qui fuerint Calcei militares, nemo quod ipse sciam hucusque adnotauit, tamen id constat ex Iosepho, qui obicit hac de re lib. 7. cap. 3. Latini codicis, at Græci lib. 8. cap. 7. bello Iudæo. Iuliani militis insignem fortitudinem commemorans calceos, inquit, habens creberrimis, atque acutis clauis, vt ceteri solent milites, fixos, dum strato saxeis crustis solo occurreret, labitur, magnoque cum armorum sono deiectus in tergum fugientes rediit. Ex quibus sane verbis intelliges quæ dixerit fortia calciamenta Vopiscus. Eadem de Iuliano scribit Egesippus li. 5. de excid. Iulio Iuliani. ano. cap. 30. velut inquit, hic Iulianus, qui tergo imminet barbitum dum aliquos perimit, & clauistro coërcet ipsa alacritate incautor, confixum clauis calciamentum gerens. vsum militarium virorum. non considerauit polito lapide solum stratum, quod

cauendum foret, sed quasi in campo præliaretur securus labitur, & ingentem strage sua sonitum dedit. Hac forsitan ratione Plautus in Captiuis dentes calceatos ioco dixit, quasi ferro munitos, vt & pedes militum calciati fortibus sane calciamenti. Ergastulus parasitus de conuiuio.

Nunquam isthoc vices me hegio, ne postules. Cum calceatus dentibus veniam tamen.

Sic multas calceare apud Suetonium in Vespasiano c. 23. id est, ferreis soleis munire, Catullus ad Colloniam:

Et supinam animam graui derelinquere cæno Ferream vt. soleam tenaci in voragine milam.

Obiter tamen apud Vopiscum ferramenti famiata intelliges mucronata, & acuta ex Nonio Marcello, qui testis est, verbum hoc famiare apud veteres in hac significatione receptum fuisse. Apud Hieronymum in epist. de Origenis erroribus. Calciati pedes armati intelliguntur aduersus serpentes.

CAPVT IV.

SVMMARIVM.

Hadriani Cæsaris rescriptum de Muliere pregnantæ ab Ægyptiorum, & Græcorum legibus aduatum fuisse.

Pregnantis mulieris, quæ damnata sit, corporis poenam differri quoad pariat, & eade ratione nec eam torquendam esse, respondit Vlpianus lib. 14. & 37. ad Sabinum, idque ex rescripto Hadriani ad Publicum Marcellum in l. pregnantis. ff. de penis. & in l. Imperator Hadrianus. ff. de statu. homin. cuius responsi quamplures interpretationes, & intellectus poterit lector deducere ex his, quæ vtrobique à nostris traiciuntur, & à Gulielmo Benedicto in cap. Raynuitis, in verb. & sobolem. nu. 60. de testam. Hippol. Marfil. in l. i. in princip. nu. 19. ff. de questionibus & in practica. §. nunc videndum. nu. 49. Matth. de Afflic. in in consuet. Neapol. tit. 23. nu. 11. Quibus illud nec temere addere libuit, quod Plutarchus de sera numinis vindicta scribit asseuerans, hoc à Græcis quibusdam legislatoribus ab Ægyptiaca lege transcriptum fuisse. Ita enim inquit Ægyptiacam vero legem, quæ grauidam donec pariat, in mortis carcere custodire iubet, nonne Græcorum quidam consule vobis transcripsisse videntur? idem asseuerat Diodorus Siculus li. 1. Sed & Æliano auctore li. 5. de varia historia. Areopagita cum foeminam quandam veneficij accusatam, coniunctamque mortis poena damnare constituerent, non prius eam occiderunt, quam peperisset, ipsam matrem, quæ crimen commiserat, & quæ sola culpam contraxerat, punire volentes, infantem conceptum in vtero, omni culpa immunem ab eo mortis supplicio liberantes. Legis vero quæ apud Romanos erat, meminit maxima cum laude Clemens Alexandrin. li. 2. Stromatum, & Philo in lib. de charitate.

CAPVT V.

An olim apud veteres Furcarum supplicium fuerit in vtu, & de Crucis patibulo.

SVMMARIA.

- 1 Furca quid significauerit apud Latinos.
- 2 Crucis supplicium an idem quod furca fuerit.
- 3 Litera T. supplicij nota.
- 4 Crucis supplicium à Constantino Magno abrogatum.
- 5 Crucis signum & Charactèr olim saluationis nota, Hieroglyphica significatione.
- 6 Furcarum electio, capitalis, & criminalis iurisdictionis signum.

Famosos latrones in his locis, vbi grassari fuerint, furca figèdos compluribus placuisse, testis est Calistratus Iuriconsultus lib. 6. de cognitionib. in l. capitalium. §. famosos ff. de penis. E cuius responsio plerique adnotarunt olim furcarum supplicium apud veteres fuisse frequentissimum, quorum opinioni suffragatur idem Calistratus eadem l. capitalium. in eius initio, Smmum, inquit, supplicium esse videtur ad furcam damnatio. Vlpian. item in l. acvilegi. ff. ad legem Iul. pecula. Scribens, proconsules sacrilegos quosdam in furcam suspendisse. Eiusdem supplicij meminere Paulus in l. si quis aliquid. §. 1. ff. de penis. Modestinus in l. 3. §. si quis ff. de ve milit. Titus Lilius lib. 1. lex, inquit, horrendi criminis Duumviri perduellionem iudicent. Si à duum viris prouocatione certato: si vincent, caput obnuito, infelici arbori resse suspendito, vel intra pomærium, vel extra pomærium, idem paulo inferius, eum sub furca vincetum inter verbera, & cruciatatus